

ωσι συχνάκις τὸν καρδίαν, ώς μπότε ποτε διεγέροντα καθαρὰν ἀπέχθειαν, ἀλλὰ συναναμιγνύντα πάντοτε τὴν πυκρίαν αὐτὸν μετὰ τέρψεως. Οἱ ἡμέτεροι φόβοι σπανίως ἀποστεγεῖται πᾶσαν ἐλπίδα, ὁ τρόπος ζωγονεῖ πάσας ἡμῶν τὰς δυνάμεις πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου, ἡ δογὴν συνδέεται μετὰ τοῦ πόθου τῆς ἐκδικήσεως, ἡ θλίψις μετὰ τῆς εὐθροσύνου ἀναποδίσεως τῆς προηγουμένης εὐδαιμονίας· ἡ δὲ συμπάθεια εἶναι ἀδιάσπαστος ἐκ τῶν ἀπαλῶν αἰσθημάτων τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς εὔνοιας. Ή ψυχὴ κέκτηται τὸν ἑλευθερίαν νὰ συντάσσηται νῦν μὲν μετὰ τοῦ εὐχαρίστου, νῦν δὲ μετὰ τοῦ ἀντιθέτου τρήματος πάθους τινὸς καὶ νὰ δημιουργῇ ἕαυτῇ κράμα ἡδονῆς καὶ ἀπεκζείας, ὅπερ θελκτικώτερον τυγχάνει τῆς ἀγνωτέρας τέρψεως. Πρὸς πολλαπλῶν τούτου παρατίησιν ἐλαχίστην ἀπαιτεῖται προσοχὴ εἰς ἕαυτὴν ταύτην ἄλλως πόθεν ἄρα θὰ προσήρχετο ὅτι ὁ παρωγισμένος τὴν δογὴν αὐτοῦ, δὲ τεθλιψμένος τὸν ιδίαν ἀθυμίαν προτιμᾷ πασῶν τῶν εὐθροσύνων ὑποδείξεων, δι’ ὃν ἐπιδιώκεται ἡ καθηπύγχασις αὐτοῦ; "Ολώς διάφορον ὅμως συμβαίνει προκειμένου περὶ τῆς ἀπδίας καὶ τῶν ταύτη συγγενῶν αἰσθημάτων. Η ψυχὴ δὲν ἀναγνωρίζει ἐν αὐτῇ οἰαδήποτε καταθανῆ ἀνάναμιξιν τέρψεως. Η δυσαρέσκεια εἶναι ἡ κυριεύουσα· τούτου δ’ ἔνεκεν οὐδὲν εἶδος καταστάσεως εἴτε ἐν τῷ φύσει εἴτε ἐν τῇ ἀπομιμήσει δύναται τις νὰ σκεφθῇ, καθ’ ἣν ἡ καρδία νὰ γή ἀπετρέπετο μετ’ ἀποστροφῆς τῶν παραστάσεων τούτων".

Ορθότατον τοῦτο· ἐπειδὴ δύμως αὐτὸς ὁ περὶ τὴν τέχνην καὶ οἵς ἀναγνωρίζει καὶ ἄλλα συγγενῆ τῇ ἀνδίᾳ αἰσθήματα, ἅτινα ἐπίσης οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀποδιαν προξενοῦσι, ποῖον δύναται νὰ ἥνται ἐγγύτερον συγγενές τῇ ἀνδίᾳ ἢ τὸ αἰσθητα τῆς ἀσχημίας ἐν ταῖς μορφαῖς. Καὶ τοῦτο ἀπαντῷ ἐν τῇ φύσει ἄνευ τῆς ἐλαχίστης μετὰ τῆς τέρψεως ἀναμίξεως· ἐπειδὴ δὲ τὸ αἰσθητα τοῦτο ἐπ' ἐλάχιστον ἐπίσης καὶ διὰ τῆς μιμήσεως ἀποβαίνει ικανὸν τέρψεως, οὐδεμίαν καὶ τούτου κατάστασιν δύναται τις νὰ σκεφθῇ, καθ' ἣν ή καρδία νὰ μὴν ἀπετρέπετο μετ' ἀποστροφῆς ἐκ τῆς ἀναπολίσεως αὐτοῦ.

‘Η ἀποστροφὴ δὲ αὕτη, ἀν ἄλλως μεθ’ ικανῆς τῆς προσοχῆς ἔξετάσω τὸ αἰσθημα μου, ἀπορέει καθ’ ὀλοκληρίαν ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἀδίας. Τὸ αἰσθημα, ὅπερ παρακολουθεῖ τὴν ἀσχημίαν τῆς μορφῆς, εἶναι ἀδία, ἀλλ’ ἐν μυριότερῳ μόνον βαθμῷ. Τοῦτο ἀντιστρατεύεται πράγματι πρὸς ἀλλον παρατηρούσιν τοῦ περὶ τὴν τέχνην κοιτοῦ, καθ’ ἣν πιστεύει ὅτι μόνον αἱ σκοτεινόταται τῶν αἰσθήσεων, ή γεῦσις, ή ὄσφροσις, ή ἀφὶν εἶναι ἐκτεθειμέναι εἰς τὴν ἀδίαν. «Αἱ μὲν δύο πρῶται», λέγει, «δι’ ὑπερεμέτρου γλυκύτητος, ή δὲ τελευταία δ’ ὑπερβολικῆς ἀπαλότητος τῶν σωμάτων, ἕτινα δὲν ἀνθίστανται ἐπαρκῶς εἰς τὴν τῶν ινῶν ἐπαθήν. Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἀποβαίνουσιν εἴτα καὶ εἰς τὴν ὅψιν ἀφόροτα, ἀλλ’ ἀπλῶς διὰ τῶν τῶν ιδεῶν κοινωνίας, δι’ ἣς ἀναμιγνυσθεία τῆς ἀποστροφῆς, ἣν προκαλοῦσιν εἰς τὴν γεῦσιν, τὴν ὄσφροσιν καὶ τὴν ἀφήν. Διότι, κυρίως εἰπεῖν, διὰ τὴν ὅψιν οὐδὲν ὑπάρχει ἀντικείμενον ἀδίας». Μοὶ φαίνεται ὅμως ὅτι δυνάμεθα ἐν γένει νὰ ἀπαριθμήσωμεν τοιαῦτα. Σημεῖον ἔρυθρωσεως ἐν τῷ προσθώπῳ, σχισμὰς ἐν τῷ ἀγωτέρῳ χείλει, πεπλατυσμένη ὥις μετὰ

προεχόντων ρωθώνων, τελεία ἔλειψίς ὀφθύων, ταῦτα εἰδίν άσχημαί, γινὴ προσκρούουσαι εἴτε κατὰ τῆς γεύσεως, εἴτε κατὰ τῆς ἀφῆς.

Ἐν τούτοις βέβαιον ἐδίν οὐτὶ κατὰ αὐτὰ αἰσθανόμεθά τι, ὅπερ πολλῷ ἔγγυτερον πλοντιάζει τῇ ἀδιάῃ ἡ ἑκεῖνο, ὅπερ διεγείθουσι παρ' ἡμῖν ἄλλαι ἀσχημία τοῦ σώματος, ὡς κεκυρωμένος ποῦς, ἢ κυφότης ὅσφι ἀπαλοτέρα εἶναι ἢ ιδισυγκρασία, τόσῳ περισσότερον αἰσθανόμεθα τὰς ἐν τῷ σώματι κινήσεις, αἴτινες προγοῦνται τοῦ ἐμετοῦ· αἱ κινήσεις ὅμως αὗται ἀμέσως πάλιν ἔξαθανίζονται, δυσχερῶς ἀποβαίνοντος δύνατον τοῦ πραγματικοῦ ἐμετοῦ· τὸ αἴτιον τούτου ἀναζητητέον ἐν γένει ἐν τῷ ἔξης, οὐτὶ αἱ κινήσεις αὗται ἀποτελοῦσιν ἀντικείμενα τῆς ὁψεως, πτις ἐν αὐτοῖς καὶ μετ' αὐτῶν δύναμα παραπορεῖ πλῆθος πραγματικοτήτων, διὰ τῆς εὐχαρίστου ἐκδηλώσεως τῶν ὀποίων ἡ δυσάρεστος ἑκείνη τοδοῦτον ἔξασθενεὶ καὶ σκοτίζεται, ὥστε ἀδύνατεῖ νὰ ἔξασκησῃ κατάδηλον ἐπιφρονίν ἐπὶ τοῦ σώματος. Τούγαντιον αἱ σκοτειναὶ αἰσθήσεις, ἡ γεῦσις ἢ δόξησις καὶ ἡ ἀφή, δὲν δύνανται νὰ παραπορᾶσθαι τοιαύτας πραγματικότητας, ὡς θιγομένας ὑπό τίνος δυσάρεστον· τὸ δυσάρεστον ἐπενεγεῖ κατὰ δυνέπειαν μόνον καὶ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ισχύᾳ, δὲν δύναται δὲ ἀλλ' ἡ καὶ ἐν τῷ σώματι αὐτῷ ὑπό διφοροτέρου κλονισμοῦ νὰ παρακλουθῇται.

”Αλλως τὸ ἀπόδεις ἐπενεργεῖ ἐν τῇ ἀπομιμήσει πληρέστατα ὡς καὶ ή ἀσχημία. Ἐπειδὴ δὲ ή δυσδέρεστος αὐτοῦ ἐπενέργεια εἶναι σφιδοδοτέρα, πολλῷ δικιγώτερον ή ή ἀσχημία δύναται καθ' ἑαυτὸ τὸ ἀπόδεις ν' ἀποβῆ ἀντικείμενον εἴτε τῆς ποιήσεως εἴτε τῆς ζωγραφικῆς. Μόνον δὲ ἐπειδὴ καὶ διὰ τῆς διὰ λόγου ἐκφράσεως μεγάλως ἀπαλλύεται, ἐτόλμυνσα νὰ βεβαιώσω ὅτι διαποιητής ἀπόδη τίνα χαρακτηριστικά δύναται τούλαχιστον νὰ χρησιμοποιῇ ὡς συστατικά τῶν αὐτῶν γικτῶν αἰσθημάτων, ἄτινα διὰ τῆς ἀσχημίας τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἔνισχνει.

(*'Akolouθε?*).

ΟΛΓΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

ΟΙ ΕΝ ΕΛΛΑΣΙ ΣΕΙΣΜΟΙ

Ἐπιστημονικὰ περὶ αὐτῶν γνῶσαι.

Παρατιθέμεθα όδε δύω τηλεγραφήματα δι' ὧν οἱ καθηγητὶς κ. Μπασόπουλος, οὗτινος ὡραῖαν περὶ σεισμῶν πραγματείαν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ προτέρῳ τῆς «Νεολόγου Έβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως», τόμῳ, καὶ ὁ κ. Παπαβασιλεὺς ἐκφέράσουσι ἑκάτερος τὴν γνώμην αὐτῶν περὶ τῶν ἀρτι γενομένων ἐν Έλλάδι σεισμῶν, τῶν τοσαντας ἐπενεγκόντων καταστροφάς, συγκινούσας πᾶσαν καιοδίαν.

Ο κ. Μπασόπουλος έτηδεγοάφησεν

Αταλάντη, 22 απριλίου. — Σήμερον ἐπανέκαιψα ἔκ τῶν γυρίσιων Μαρτίνου, Μαλεσσίνα καὶ Ποστκύνη, ὡς ἡ κατ-

στροφὴ τελεία, διότι ἐκ θεμελίων κατεκρημάσθησαν. Ἐκ τῶν διαχρόων φαινομένων, ἄτινα ἐπὶ τὸν τόπων τούτων παρετήρησα, κατέδειγθη ὅτι τὸ ἐπίκεντρον τοῦ σεισμοῦ δὲν κεῖται ἐπὶ τῆς Μαλεσίνης, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐνόμισα, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπὶ τόπου ἔσευναν παράκειται ταύτη, ἥτοι τὸ ἐπίκεντρον κεῖται ἐν αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ μεταξὺ τοῦ ὅρους Ἀστολύμι καὶ τοῦ Κανδύλιου, οὗτος ἡ ἀπόκρημνος κατασκευὴ καταδεικνύει τὴν ὑπάρξειν τοῦ μεγάλου ρήγματος, ὅπερ ἐγώριται τὴν στερεὰν Ἑλλάδα τῆς Εὔβοιας, εἰς ἐποχήν, ὅτε εἰσέτι δὲν εἴηνε ἐπὶ τοῦ προστάτου τῆς γῆς ἐμφανισθῇ ὡς ἀνθρώπος. Καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνω ὅτι φόρος καταποντισμοῦ τῆς γάρκας ταύτης δὲν ὑπάρχει. Ἡ Ἑλλάς ὅπως δυνηθῇ καὶ λάβῃ τὸν γεωγραφικὸν αὐτῆς διαμελισμὸν καὶ καταστῇ τοσοῦτον πολύπλοκος καὶ εὐλίμενος, ὑπέστη ἐν τῇ παρελεύσει μακρῷ αἰώνων ἔξαρσεις καὶ καθίζεσις πλείστας καὶ ποικίλας. Τὰ γεωλογικὰ ὅμως ταῦτα φαινόμενα λαμβάνουσι γάρκαν τόσον βραδέως, ὥστε οὐδὲν αἰσθάνεται ἡ συζῆσσα δημιουργία. Ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης ἀναδύονται ἦπεροι καὶ ὅρη ψύστα, διακινδύνωσκονται ὑπὸ τῶν ὅμβριων ὑδάτων σειραὶ ὁρέων καὶ γίνονται ἑρείπια καὶ στερεάλονται εἰς βυθὸν θαλάσσης, ὡς μετεβλήθη ἡ Ἑλληνοκατακτὴν Ἡπειροῦ, ἥτις ποτὲ συνέδει τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἡς λείψανα εἶναι αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου. Αἱ ἀλλοιώσεις ὅμως αὗται τῆς γηίνου ἐπιφανείας γίνονται τοσοῦτον βραδέως, ὥστε ἡ ἀνθρωπότης οὐδὲν ἀντιλαμβάνεται· ἐπομένως ὅχι μόνον ἡ Ἀτταλάντη, ἀλλὰ καὶ σύμπασα ἡ Στερεὰ ὡς πάθη σὺν τῷ χρόνῳ καθίζεσιν καὶ καταστροφήν, ἀλλὰ ὡς ἀποδεικνύει ἡ γεωλογία ἐκκατομύρια ἐτῇ χωρίζουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθὼς ἡ ζήτημα εἶναι ἀν θὲν ὑπάρχη ἐνόργανος δημιουργία. Ἡ Ἑλλάς ἐσείσται, σείσται καὶ ὡς σείσται, διότι διαρκῶς ἐν αὐτῇ γεννῶνται ὅρη καὶ κόλποι καὶ λιμένες, βραδύτατα ὅμως, δὲν πιστεύω δὲ ὅτι καταποντισμοὶ ἀκριτοὶ ὡς οἱ τῆς Ἑλίκης καὶ τῶν Βουρῶν δύνανται νὰ γείνωσιν, ἀν καὶ προμαντεύματα σεισμῶν δὲν ὑπάρχουσιν. Ἡ ἀνθρωπότης δύναται ν' ἀπορεύηται τὰς ἐν τῶν σεισμῶν καταστροφὰς ἐκλέγουσας ἔδαφος διυσκόλως σειώμενον καὶ στερεὸν καὶ οὐκοδομέστις οίκους ἀντέχοντας εἰς βιαίους τοῦ ἔδαφους κραδασμούς. Τοῦτο πρέπει νὰ γείνη διὰ πάσσων τῆς Ἑλλάδος εὑσειστον γάρκαν, ὅπως ἀποφύγωμεν εἰς τὸ μέλλον καταστροφὰς περιουσιῶν καὶ φόνους ἀνθρώπων.

Μητρόπουλος.

‘Ἄθ’ ἐτέρου ὁ κ. Παπαβασιλείου ἐτηλεγράφησεν:

‘Αταλάντη 22 ἀπριλίου. — Ἐπειδὴ εἰς τὰς ἐφημερίδας ἀνέγνων διαφόρους καὶ ἀντιθέτους πληροφορίας κατὰ τόσον δύστακι τὴν συμφωνῶ πρὸς τὴν ἐκφρασθῆσαν γράμμην περὶ προσεγγούς καταποντισμοῦ, ἀναγκάζουμε νὰ ἐπανελθῶ σαφέστερον ἐπὶ τῆς ἐξενεγγέθεσης γνώμης μου, ἐμηνεύων τὰς λέξεις ἀπόπτερον καὶ ἀπότατον μέλλον.

Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι θεωρῶ τὸ ρήγμα ὡς τεκτονικόν, δηλαδὴ ὡς συνδεόμενον πρὸς τὴν περιτέρω εὑρυμανιν τοῦ Εὔβοικον κόλπου. Φρονῶ δηλαδὴ, ὅτι κατὰ μῆκος τοῦ ρήγματος τούτου θὲν ὑποστῇ καθίζεσιν ἀπαν τὸ βροιεινοταλικὸν μέρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὃσον περιλαμβάνεται ἐντὸς αὐτοῦ. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνω, θὲν συμβῇ εἰς ἀπώτατον μέλλον, δηλαδὴ μετὰ παρελεύσεων ἐκκατοντάδων χιλιάδων καὶ ἐκκατομμυρίων ἐτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἐκκατοντάδων ἢ ὀλίγων χιλιάδων ἐτῶν, καθόσον τὰ τοιούτου εἶδους γεωλογικὰ φαινόμενα, αἱ τοιαῦται ἐπὶ μεγάλῃς ἐκτάσεως καθίζεσι λαμβάνουσι γάρκαν τόσον βραδέως καὶ ἀνεπιστήτως, ὥστε τὸ ἔδαφος δύναται νὰ καθίσῃ ἡνὶ ἐν ταῖς κατὰ ποσοστὰ μόνον τοῦ μέτρου, ὡς περὶ τούτου ἔχουμεν ψηλαρχητὸν παράδειγμα τὴν Σκανδιναվίαν, ἥτις συνίζει ὡς σάντια,

ἐπὶ μεγίστης ἐκτάσεως ἡνὶ τοίτον τοῦ μέτρου κατὰ ἐναὶ αἰῶνα, τὴν Γραιλανδίαν καταλαμβάνει.

Ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι τὸ πεδίον τῆς Ἀταλάντης, ἐκ τῆς γεωλογικῆς φύσεως καὶ τοῦ γηλαμβαλοῦ αὐτοῦ θὲν ὑποστῇ καθίζεσιν ἐνωρίτερον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς οὐχὶ σήμερον ἡ αὔριον, ἀλλὰ μετὰ παρελεύσεων πολλῶν ἐκατοντάδων ἢ χιλιάδων ἐτῶν καὶ τοῦτο οὐχὶ ἀποτόμως καὶ διὰ μιᾶς, ὡσεὶ διὰ καταποντισμοῦ, ἀλλὰ βεβυθόδην καὶ ἀνεπαισθήτως.

Τὴν ἐπιστημονικὴν μου ταύτην γνώμην στηρίζω ἐπὶ τοῦ ἑζῆς γεγονότος: ὅτι αἱ τοιούτου εἶδους γεωλογικαὶ μεταβολαὶ, δηλαδὴ καὶ καθίζεσις συγχεπείᾳ τεκτονικῶν ρήγματων, λαμβάνουσι γάρκαν οὕτως ἀνεπαισθήτως, ὥστε δὲν ἀντιλαμβανόμεθα αὐτάς, ὡς περιλαμβανούσας ἐκατομμύρια ἐτῶν. Τοῦ τοιούτου τὸ γηλαμβάνει ἀσφαλῶς ἐκ τῆς γεωλογίας. Ἐπαναλαμβάνω ὡς σάντια, ὅτι αἱ περιτέρω σεισμικαὶ δονήσεις δυνατὰν νὰ ἐπενέγκωσι καὶ ἑτέραν τινὰ σεισμικὴν περίσσοδον, τὴν κατὰ τινὰ ποσοστὰ τοῦ μέτρου ἡ καίτοι πλέον καθίζεσιν τοῦ πεδίου τῆς Ἀταλάντης, ἀλλ’ οὐχὶ τὸν καταποντισμὸν αὐτοῦ.

Κατὰ ταῦτα πέπεισμαι, ὅτι τὸ φυινόμενον τοῦ σγηματισμοῦ τοῦ ρήγματος εἶναι ἔναρξις σγηματισμοῦ νέου ὅρους τῆς Ἑλλάδος, κατὰ μῆκος τοῦ ρήγματος τούτου, δημόσιον περίποιον πρὸς τὸ ὅρος Κανδύλια τῆς Εὔβοιας, ὅπερ διήκει παραλλήλως πρὸς αὐτὸν καὶ ὑπέρ εἰσγηματίσθησθαι συνεπείᾳ μεγίστου ρήγματος κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὅρους. Κατὰ μῆκος δὲ τοῦ ρήγματος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τὸ ἀποτελοῦν σήμερον τὸν Εὔβοικὸν κόλπον. Ο τοιούτος σγηματισμὸς συνέθη, ἀνεύ τῆς ἐλαχίστης ἀμφιβολίας, πρὸς πολλῶν ἐκκατοντάδων χιλιάδων ἐτῶν, ἵσως δὲ καὶ πολλῶν ἐκκατομμυρίων εἰς ἀπομεμκρυσμένην τινὰ γεωλογικὴν ἐποχήν, ἣν ήμετες οἱ γεωλογοῦντες καλοῦμεν τριτογενῆ. Ἐξηκολούθησε δὲ τελόμενος ὁ σγηματισμὸς τοῦ ὅρους Κανδύλια, κατὰ μῆκος τοῦ ρήγματος τούτου, διὰ τῆς καθίζεσις τοῦ μέρους τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὅπερ ἀποτελεῖ σήμερον τὸν Εὔβοικὸν κόλπον. Ο σγηματισμὸς δὲ τοῦ ὅρους Κανδύλια συνέθη, ἀνεύ ἀμφιβολίας, ἡρέμα καὶ κατὰ μικρόν, τῇ παρελεύσει μακροτάτων αἰώνων καὶ οὐχὶ διὰ μιᾶς καὶ ὡσεὶ διὰ καταποντισμοῦ.

‘Οθεν, κατ’ ἐμέ, οὐδένας κίνδυνον καταποντισμοῦ ὑφιστάμεθα, παριστάμεθα δὲ ἀπόλοι μάρτυρες γεωλογικῶν μεταβολῶν τῶν ὁρέων, συνίθων εἰς τὸ ὅμιλο τοῦ γεωλογοῦ, ἀλλὰ τὰς ὅποιας δὲ πολὺς κόσμος διαφέρεις ἀντιλαμβάνεται. Μή λησμονῶμεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶναι νέα, νεωτάτη τὴν γεωλογικὴν ἡλικίαν. Τὰ ὅρη αὐτῆς δὲν ἀριθμοῦσιν ἡλικίαν ἢ διλίγων τινῶν ἐκκατομμυρίων ἐτῶν. Συνεπῶς ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκεται εἰσέτι ἐν τῇ ἀναπτυξει αὐτῆς, τοῦθι δὲπερ μαρτυροῦσι τραγωτάτα τὰ πολυπληθῆ αὐτῆς σεισμικὰ κέντρα.

Ο λαὸς φοβεῖται διὰ τὴν αὔριον τὸν ὑπὸ τοῦ Φάληρη προρρήντα σεισμόν. Θὲν παραστῇ ἵσως ἀνάγκη ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου νὰ παρημένων εἰσέτι ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἐντάχθη, ὅπως ἐνθερρύνων αὐτὸν διὰ τοῦ παραδείγματος τῆς ἔδη ἐμμονῆς μου καὶ νὰ τοὺς δείξω, ὅτι αἱ προρρήσεις τῶν σεισμῶν εἶναι καθορίσθει τοῦ μέθους. Τῷ ὄντι, οἱ μόνον δὲν δυνάμεθα νὰ προϊδωμεν τινά, ἀλλὰ πιθανῶς οὐδέποτε ἢ ἐπιστήμη θέλει δυνηθῆ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο. Ἄν σεισμὸς ἐπελθῇ αὔριον, βεβαίως δὲν εἶναι ὅλως τυχεῖος καὶ διὰ μιᾶς καὶ ὡσεὶ διὰ μιᾶς καὶ ὡσεὶ διὰ καταποντισμοῦ.

Παπαβασιλείου.

Συντάκτης δὲ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἑκδιδούμενου «Ἀστεως», ἐν Ἀταλάντῃ διατρίβων, ἐπωφελοθεὶς τῆς παρουσίας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῶν κ. κ. Μητσόπούλου, Παπαβασιλείου καὶ Σκούφου ἔλαβε μεθ' ἑκάστου συνέντευξιν, ἵνα τὸ πόρισμα συνοπτικῶς ἔχει οὕτω :

Τὴν σκηνὴν παρὰ τὴν πλατεῖαν ἔσυρε, βιαζόμενον ν' ἀπλῆθη ἐντεῦθεν, τὸν καθηγητὴν κ. Μητσόπουλον, ὅστις εὐγενῶς καὶ προθύμως ἀπήντησεν εἰς τὰ ἐρωτήματά μου.

Πάλιν γνώμην ἐσχημάτιστε, ἐρωτῶ, εἰς τῆς παρατηρήσεώς σας περὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ γενομένου ρήγματος;

— Δὲν μοῦ φαίνεται δὲ δικαιολογημένος ὁ φόρος τῆς συνιζήσεως. Τὸ ὑπὲρ τὴν Ἀταλάντην ρῆγμα δὲν εἶναι τεκτονικῆς φύσεως, ὅπότε καὶ πάλιν ἀμεσος κίνδυνος δὲν θὰ ὑφίστατο. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁ ἀπογιωρισμὸς θὰ ἡδύνατο νὰ ἐπενέγκῃ συνιζήσην, ἀλλ' εἰς ἀπώτατον μέλλον, μετὰ μυριάδας αἰώνων, ἀπροσδιορίστων ἐπιστημονικῶν. Διὸ τῆς συνιζήσεως, ηθὲν ἐπίρχετο θαλάσσωσις τοῦ μέρους, εύρυνομένου οὕτω τοῦ Ευρωποῦ κόλπου, ηθὲν ἀπετελεῖτο ἰδιαιτέρη νήσος. Ἀλλ' αὐτὸν εἶνε ζήτημα ἀνυπολογίστου χρόνου ἐπαναλέγω. Τὸ ἐπελθὸν ὑπὲρ τὴν Ἀταλάντην ρῆγμα εἴνει ἀποτελεσματικόν, διοισθήσεως τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐπικλινοῦς σγηματισθέντος ἐκ τεχνικῆς ἐπιγωματώσεως, ητίς ἡδύνατο νὰ διαρραγῇ καὶ ἀνευ σεισμοῦ.

“Οτι κίνδυνος θαλασσώσεως δὲν ὑπάρχει ἀποδεικνύει καὶ η πεδία τοῦ χαμηλοτέρου ἐδάφους, ἐφ' ἣς οὐδὲν ρῆγμα ὑπάρχει. Ἐννοεῖται δὲ ἀυτὸν δὲν ὑποστηρίζω τὸν ἀνασυνοικισμὸν τῆς Ἀταλάντης, καθόσον δὲ ἀυτῆς διέρχονται ρήγματα, ἀπέρ εξοισθαίνοντα θὰ προκαλέσουν κατακρημνίσεις τῶν τυχὸν οἰκοδομησμένον οἰκιῶν.

— Τὸ τηλεγραφηθὲν περὶ αἰσθητῆς ὑποχωρίσεως τοῦ ἐδάφους εἰς στιγμὴν σεισμοῦ πῶς τὸ ἔξηγετε;

— Φυσικώτατα. Οἱ σεισμικοὶ κυματισμοὶ τοιοῦτον αἰσθημα προξενοῦν κυματινομένου τοῦ ἐδάφους.

— Ἀλλ' ὑποστηρίζουν, ὅτι τὸ ρῆγμα ἔχει βάθος χιλιομέτρων;

— Δὲν φάνεται ἀκριβές. Τὸ μεγαλείτερον βάθος τοῦ ρήγματος, ὅπερ εῦρον εἰς τὴν Βρύσιν Παζάρι ὑπελόγισα οὐχὶ ὑπέρτερον τῶν 13 μέτρων. Παρέχεται δὲ ἔκειται αἰσθητὴ καὶ ἐπιστημονικῶς ἀκατάτοπιστος ἀπόδειξις ἐκ τοῦ καταποθέτος ὑδάτος, ὅπερ πρὸ τοῦ σεισμοῦ ρέον ἄφθονον ἔχει, ἔχθον μὲν, ἀλλὰ ἀνέβλουσεν εἰς μικρὸν ἀπόστασιν, ἐπὶ ἐδάφους χαμηλοτέρου κατὰ 121 μέτρα. Ἄν τὸ ρῆγμα διῆκεν εἰς βάθος, ἔστω καὶ χιλιομέτρου, τὸ ὕδωρ θὰ ἔξηρανίζετο.

— Λοιπὸν οἱ γενόμενοι σεισμοὶ δὲν εἴνει τεκτονικοί;

— Δὲν εἴπον αὐτό. Εἴνει βεβαίως τοιαύτης φύσεως, ὡς πάντες σχεδὸν τῆς Ἐλλάδος, ἀλλ' ἀποτελέσματα τοιαῦτα δὲν ἔχουν. Ή γύρω μας δυστυχῶς οὖσα σεισμόπληκτος θὰ μᾶς παρουσιάζῃ συνεγών τοιαύτας καταστροφάς, ἀλλὰ εἰς τὸ ζήτημα δὲν ἀπεδόθη ἢ δέουσα σημασία. Δι' αὐτὸν οὐδὲ μελέτη τοῦ ἐδάφους τῶν συνοικισμῶν, οὐδὲ προσοχὴ εἰς τὸ εἶδος τῶν οἰκοδομῶν ἐδόθη καμία.

— Ήδύναντο νὰ γένουν σπουδαῖαι ὑπὸ ἐπιστημονικὴν καὶ πρακτικὴν ἔποιφιν ἐργασίαι ἀν τηνωσθοῦν αἱ σεισμικαὶ περιοχαὶ;

— Προσδοκοῦζεται η ἴσχυς, η διεύθυνσις, η χρονικὴ περίοδος καὶ τὰ ποτελέσματα τῶν σεισμῶν, ἔργανται δὲ οὕτως ὡφέλιμοι γνώσεις, πρὸς σωτηρίαν ἀνθρώπων καὶ περιουσιῶν, ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἢν καὶ αὐταὶ αἱ ἀλλεπάλληλοι καταστροφοὶ θὰ προκαλέσωσιν κανὲν ἐνδιαφέρον. “Ηκουσα λογίους Ἐλληνας ἀποδί-

δοντας τοὺς ἡμετέρους σεισμοὺς εἰς ἡφαιστείους ἐνεργείας, εἰδὼ δὲ τὴν ἀνοικοδόμησιν καταστραφεισῶν πόλεων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους, ἀνευ προφυλακτικῶν μέτρων. Οἱ τι ἐπράξαν οἱ Κεφαλλῆνες, οἱ Λευκάδιοι, οἱ Αίγιες, οἱ Θηραῖοι θὰ πράξουν καὶ οἱ Λοκροί. Θὰ κτίσουν βρέα λιθόκτιστα οἰκήματα ἐπὶ ἐδάφους φυσιοῦ, ἀργιλώδους καὶ εὐσείστου, διότι ἄμα παρεῖλη η σεισμικὴ περίοδος, λησμονοῦνται τὰ ποτελέσματα, ὁ κόδιος δὲ ἀναπαύεται ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἔξεθύμανεν. Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἐλύθη τὸ ζήτημα τῶν σεισμῶν μεθοδικῶτα. Πλὴν 700 σεισμολογικῶν σταθμῶν, ἐφωδιασμένων δι' εὐαισθητοτάτων σεισμοσκοπίων, ὑπάρχει ἔδρα σεισμολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Τόκιο, ὅπου διδάσκεται ὁ διάστημος Τόκω. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐπίσης ἀνεδείχθη περιώνυμος ὁ “Ισσες, ὅστις ἥλθε καὶ ἐμελέτησε καὶ τοὺς σεισμοὺς τῆς Ζακύνθου. Ἀλλ' ἐδῶ τίποτε, δυστυχῶς, τίποτε δὲν ἔγεινε ἔως τώρα. Εἰς τὴν ἐκθεσίν μου πρὸς τὴν κυβέρνησιν θὰ ὑποδείξω τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἐδάφους πρὸς ἐκλογὴν μέρους διὰ νέους συνοικισμούς. Ἐκεῖ πρέπει νὰ ἐγερθοῦν παραπήγματα μέχρι τῆς παρελεύσεως τῆς σεισμικῆς περίοδου, ὅπότε πρέπει ν' ἀρχίσῃ η οἰκοδόμησις ἀντισεισμικῶν οἰκιῶν. Ἐδαφος διὰ τὴν Ἀταλάντην εῖρον ἀσφαλές, ὑγιεινὸν καὶ παραλιον σχεδόν, ὑπὸ τὴν ἔποιφιν δὲ τῆς συγκοινωνίας καταληλότατον, παρὰ τοὺς Λειβανάταις.

— Καὶ η σεισμικὴ περίοδος νομίζετε ὅτι θὰ ἔχαχολοισθήσῃ;

— “Αδηλον. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀποφανθῇ. Αἱ σεισμικαὶ περίοδοι δὲν ἔχουν ώριμενήν διάρκειαν. “Αλλοτε διαρκοῦν διάγας ημέρας, ἄλλοτε δὲ συνεχίζονται ἐπὶ μῆνας καὶ ἔτη.

Καὶ λέγων ταῦτα δὲ κ. Μητσόπουλος μὲν ἀπεγχιρέτισεν, ἀπεργόμενος εἰς Βόλον καὶ Χαλκίδα, δι' ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις.

Μετὰ τὸν καθηγητὴν κ. Μητσόπουλον, εἶδον τὸν κ. Παπαθασιλείου, ἐπειγόμενον καὶ τοῦτον ν' ἀναγωρίσῃ πρὸς μελέτας εἰς Λειβανάταις.

— Ποίη εἶνε, τρώητα, η γνώμη σας περὶ τῶν σεισμῶν;

— Οἱ σεισμοὶ τῆς Λοκρίδος, ἀπίντησεν, εἴνε τεκτονικῆς φύσεως. Ως γνωστόν, οἱ σεισμοὶ ὑπάγονται εἰς τρεῖς κατηγορίας, εἰς σεισμοὺς ἡφαιστειώδεις, σεισμοὺς ἐξ ἐγκατακρημνίσεως καὶ σεισμοὺς τεκτονικούς. Οἱ πρῶτοι συνδεύονται πάντοτε ἀπὸ ἐκρήσεις, εἴνε δὲ συνέπεια συνθλιβομένων ἀερίων καὶ ὑλῶν, ἀτινα, ἀνεργόμενα βιαίως καὶ ἀποτύμως διὰ κρατῆρος, συγκλονοῦν τὸ ἐδάφος. Οἱ δεύτεροι προέρχονται οὕτως. Συνιδαίνει οὗπο τι ἐδάφος νὰ ὑπερχῇ κοίτη εὐδιαλύτων ὄρυκτων, ἀπέρ διαρρέοντα υπογείων οὗτα βαθυτάδων διαλύσων, ἀποτελοῦντα οὕτω κοιλότητα, υλὸν μεγεθυνομένην, ἔως ὅτου η ἐπικειμένη στέγη, ἀποβάλλοντα τὴν ισορροπίαν, κατακρημνίζεται, παράγουσα εἰς ἀντίστοιχον μέρος τῆς ἐπιφανείας Γῆς δόνησιν. Οἱ τοιοῦτοι σεισμοὶ εἴνε σπάνιοι καὶ ἀσήμαντοι. Οἱ τεκτονικοὶ σεισμοὶ εἴνε πλεῖστοι καὶ καταστρεπτικώτατοι. Εἰς αὐτοὺς δὲ συγκαταλέγονται καὶ οἱ προκείμενοι. Οἱ τεκτονικοὶ σεισμοὶ προέρχονται ἐκ στολιδώσεως τῆς Γῆς. Γνωστὸν δὲ τὸ περικεντρὸν τῆς Γῆς εὑρίσκεται ἐν διαπύρῳ ρευστῇ καταστάσει, περιβάλλεται δὲ ὑπὸ στερεοῦ περιβλήματος, ὅπερ καλοῦμεν φλοιόν, καὶ ὅστις ἔχει πάχος πολλῶν μυριάδων μέτρων. Μή λησμονήσῃς δέ τι ἡ ἀκτὶς τῆς Γῆς ἀριθμεῖ 6,370 χιλιόμετρα διαπύρου ἐσωτερικοῦ, ἥτοι πυρόσφιρων. Ή πυρόσφιρων αὐτὴ βαθυτάδων ψύχεται καὶ ἐπομένων συστέλλεται εἰς ὅγκον, δὲ στερεὸς φλοιός, ἡναγκασμένος νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐπερχομένην σμήρυνσιν, ἀδυνατῶν δὲ νὰ προσαρισθῇ, στολιδύσται, ρυτιδύσται, δηλαδή, καὶ ρίγνυται, δὲ διάρρηξις αὐτὴ ἀπεργάζεται τὸν συγκλονομένον τοῦ ἐδάφους, ὅστις καλεῖται «σεισμὸς τεκτονικός», διότι ἔκ τοιαύτης κίτιας πρῆλθεν η σημερινὴ διαμορφωσίς τῆς Γῆς, τὰ δρη καὶ

τὰ λοιπά, ἵνα δὲ τοιούτος σεισμὸς συνδέεται πρὸς τεκτονικήν, ὡς λέγομεν, κατασκευὴν τῆς Γῆς. Αἰσθητὴ δὲ θεωρία αὕτη γίνεται ἐπὶ ραγὸς σταχυλῆς, τῆς ὑποίας ὁ φλούς, συστελλομένης τῆς ἐσωτερικῆς μάζης, διὰ τῆς ἀποξηράνσεως ρυτιδοῦται, ριχνοῦται.

— "Εχει σπουδαιότητα τὸ γενόμενον ρῆγμα;

— "Αναμφισβητήτως μεγάλην. Δι' αὐτοῦ ἔγομεν τώρα διεύρυνσιν τοῦ Εύδοικοῦ κόλπου κατὰ μῆκος τοῦ σχηματισθέντος ρήγματος, καὶ δὲ θέλει καθιζόει, μετὰ παρέλευσιν ὅμως ἔκατομμαρίων ἐτῶν, τὸ ἀποσπασθὲν μέρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Τὸ ρῆγμα εἶνε ἔναρξις σχηματισμοῦ νέου ὄρους, κατὰ τριτογενῆ περίοδον. Πρὸ ἔκατοντάδων χιλιάδων ἐτῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλὰς συνέδεετο πρὸς τὴν Εύδοικην, ἀπογωρισθεῖσα διὰ σχηματισμοῦ νέου ὄρους καὶ ἐκ καθιζήσεως τοῦ μέρους, τοῦ ἀποτελοῦντος σήμερον τὸν Εύδοικον κόλπον, ὅπερ ὅμως συνετελέσθη εἰς διάστημα πλημεγίστου χρόνου, βαθμηθὲν καὶ ἀνεπανισθήτως.

— "Ωστε τὸ ἐντὸς τοῦ ρήγματος μέρος εἶνε καταδικασμένον νὰ καθιζήσῃ;

— Αὐτὸς εἶνε φυσικὴ συνέπεια, ἀλλ’ εἰς χρόνον ἀνυπολόγιστον, βαθμαίων καὶ ἀνεπανισθήτως. Θὰ παρέλθουν ἵστις γενεᾶς ἐπὶ γενεῶν, ὅπως συντελεσθῇ ἀκαριαία τις καθιζήσης δὲν φαίνεται ἀπειλούμενη.

— Καὶ οἱ σεισμοὶ ὑποθέτετε ὅτι ὑπάρχει φόρος νὰ ἔξακολουθήσωσιν;

— "Ἄδηλον. Πλέον σεισμικὴ περίοδος δὲν ἔχει ωρισμένον χρόνον, ἀλλ’ ὁ Εύδοικος κόλπος καὶ τὰ λοιπὰ αὐτόσειστα τῆς Ἑλλάδος μέρη, ὡς διερργημένα ὑπογείως, θὰ ὑφίστανται κατὰ προτίμησιν τὰς συνεπείας τῆς ἔξακολουθήσεως τοῦ σχηματισμοῦ τῶν δρέων τῆς χώρας, ἐνῷ τὰ λοιπὰ μόνον ἐτεροπαθῆς θὰ πάσχουν.

— "Ωστε τὸ ρῆγμα θεωρεῖτε τεκτονικὸν καὶ οὐχὶ ἔξολισθητιν προσγάρωσεως;

— Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη μου, καθόστον διέρχει καὶ διὰ πετρωμάτων εἰς ἔκτασιν ἐμπνεόουσαν τὴν πεποίθησιν, ὅτι τοῦτο κατέρχεται εἰς τὰ ἔγκατα τῆς Γῆς.

Μετὰ τοῦ γαλούχου, κ. Σκούφου ἐθεώρησα ἀπαραίτητον τὴν συνέντεξιν, καθόσον οὗτος πρὸ δεκαπεντημερίας περίπου διετρίβων ἐδῶ ἀντελίθῳ τὰ ἄμεσα ἀποτελέσματα τοῦ σεισμοῦ, παρηκολούθησε δὲ ὅλην τὴν διεύθυνσιν τοῦ ρήγματος, μελετήσας τὰ πάντα ἐπισταμένως.

Μεγάλην εὐγαρίστησιν, μοὶ εἶπεν, ἥσθιάνθην εὑρεθεὶς εἰς τὴν ἔκτακτον εὐκαιρίαν τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς καὶ σπουδάσας ἀμέσως τὰ σεισμικὰ φαινόμενα καὶ ὅλας τὰς διαστάσεις των. Δι’ ἓννα ἐπιστήμονα εἶνε εὐτύχημος, ἢν ἀριθμός νὰ εἴπω τοιαύτη περίστασις.

— Τὸ διὰ τὴν ἐπιστήμην ὡς εὐτύχημα θεωρούμενον, εἶνε δυστύχημα ὅμως διὰ τὸν τόπον, τὸν παρέγκοντα στάδιον τοιχύτης σπουδῆς, ἀφοῦ μάλιστα κινδυνεύει νὰ καταποντισθῇ, ὡς ἐτηλεγραφήσατε, εἶπον εἰς τὸν κ. Σκούφου.

— Οὐδέποτε ἐφαντάδθην τὸν καταποντιδυόν, ὅπως μὲ παρερμηνεύσατε, οὔτε εἶπον τοιοῦτόν τι. Ἀλλὰ τὸ μέγεθος τοῦ τελευταίου σεισμοῦ καὶ τὸ γενόμενον συνεχὲς τεκτονικὸν ρῆγμα ἐκτάσεως 55 τοῦλάχιστον χιλιομέτρων, πρὸς δὲ τὰ πρός τοῦτο ἄλλα ἐγκάρσια ρήγματα μὲ ἡγάκασσαν νὰ ἐκφράσω τὸν φόρον ὅτι ἐν περιπτώσει ἔξακολουθήσεως συνιζήσεως καὶ σχηματισμοῦ νέων ρηγμάτων, δύνανται νὰ ἐπέλθουν συνέπειαι, ἔχουσαι μεγάλην τμηματικὴν ἐπιρροήν ἐπὶ τοῦ σεισθέντος ἐδάφους.

— "Ωστε συμφωνεῖτε ὅλοι, ὅτι δὲν ἐπίκειται ἀμεσος καταστροφή;

— Εὐγαρίστως εἶδον πάντας συμφωνήσαντας πρὸς τὴν γνώμην μου, ἐπιφυλαχθέντας δὲ μόνον ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς καθιζήσεως, ἵνα οὕτε ἐγὼ προσδιώρισα. *Δι’ ἔξακολουθήσουν οἱ σεισμοὶ καὶ ἐπέλθουν ἄλλα ρήγματα, ἄγνωστον τί ἐπιφυλάσσεται. Σήμερον ὅμως οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει· τὸ ρῆγμα θεωρῶ ἀπαργήν εξελίξεως γεωλογικῶν φαινομένων, ἀναλόγων πρὸς τὰ φαινόμενα τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ Εύδοικοῦ κόλπου κατὰ τὰ τέλη τῆς τριτογενοῦς περιόδου.

— "Υποστηρίζετε λοιπὸν ὅτι τὸ ρῆγμα εἶναι τεκτονικόν; Ἀπεγώριστε δηλαδὴ ἐκ τῆς λοιπῆς Στερεᾶς τὴν σεισμόπληκτον ἔκτασιν τῆς Λοκρίδος;

— Ανχυριζόλιος. Ήκαλούθησε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ρήγματος ἡπὸ τῆς Γάτσας, ἀκρωτηρίου τῆς Αχρύμνης, μέχρι τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου, τὸ ἔξητας αὐτοπροσώπως, εἶδον ὅτι διασχίζει τὰ στρώματα τῆς κρητιδικῆς περιόδου, τῆς τριτογενοῦς καὶ τῆς προσγάρωσεως, καὶ εἶναι μέγιστον. Τὸ δρατὸν βάθος τοῦ ρήγματος εἶναι ἐννέα μέτρων, τὸ πλάτος 2 1)2 καὶ διαφορὰ μῆκους 1 1)2 Τὸ ποὺ τὸν ἐδάφους ἐπιδρόψη πολὺ ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ μῆκους, ὅπερ εἶνε μεγαλείτερον ἐπὶ τῶν προγώνων. Ἀλλ’ ὅπου τὰ πετρώματα παρέσχουν μεγάλην ἀντίστασιν τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν καταστρεπτικά.

— Τὸ ρῆγμα δὲν διέρχεται καθ’ ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν διαστρωμάτων τῆς αὐτῆς περιόδου;

— "Οχι! βεβαίως. Τὴν κρητιδικὴν διάπλασιν διασχίζει εἰς τὰ ἀλμυρὰ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ἄκραν αὐτῆς ἀπέναντι τῆς νήσου Ἀταλάντης. Εἰς ἄλλα σημεῖα διέρχεται καὶ διὰ νεογενῶν στρωμάτων, ἀλλ’ αὐτὸς δὲν σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι τεκτονικόν. Πλὴν τούτων ὅμως παρετίρησα ἄλλα ἐγκάρσια ρήγματα ἐπὶ τῶν προσγάρωσεων καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως τῆς Ἀταλάντης, ἀτινα κατὰ τὴν δίοδον κατεκρύμνισαν οἰκίας. Η ἔξακολούθησε τῶν σεισμῶν θὲ ἐπέφερε πιλινῆς ἄλλα ρήγματα καὶ συνεπὸς καθιζῆσην τοῦ τυμάχου. Δι’ αὐτὸν συνεδούλευσαν νῦν ἀπομακρύνοσθεν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως, διότι εὑρίσκονται ἐπὶ τῶν ρηγμάτων.

— "Ωστε καὶ σεῖς δὲν συνδουλεύετε τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς Ἀταλάντης.

— Οὔτε αὐτῆς, οὔτε τῶν ἄλλων καταστραφέντων γωρίων τὴν ἀνοικοδόμησιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως.

— Συμβουλεύετε ποῦ πρέπει νὰ συνοικισθοῦν;

— Αδυνατῶ νὰ συνοικισθεῖαν προσδιορίσω τοῦτο, καθόσον γρειαζέται ἐπιστραμένη μελέτη τοῦ ποιοῦ τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν τεκτονικῶν ρηγμάτων τῶν προηγουμένων ἐποχῶν, πρέπει δὲ πάντως νὰ παρέλθῃ ἡ σεισμικὴ περίοδος, ἀφοῦ οὐδὲν γωρίον ἔμεινεν ἄνευ τοπικῆς βλάβης.

— Τί συμβουλεύετε ἐπὶ τοῦ παρόντος;

— "Ἐπὶ τοῦ παρόντος συμβουλεύω τὴν σκηνοπογήν μαχρήν κατὰ τὸν ρηγμάτων.

Μετὰ τὴν λήψιν τῶν πληροφοριῶν τούτων κατέθημεν μετὰ τοῦ κ. Σκούφου εἰς τὸ ρῆγμα, διγλύθομεν δὲ ἀρχετὴν ἔκτασιν αὐτοῦ.